

מפגש במוזיאון
פייר פאולין www.photos-art.org

פוטוסופיה

כשצילום פוגש את אהבת החכמה

מה קורה כשאמנות הצילום פוגשת טקסט פילוסופי? ב-14.12 תיפתח תערוכת צילומים חדשה של הפילוסוף והצלם, **פייר פאולין**. זו תערוכה ראשונה בה מתחברים שני העולמות של האמן לכדי עולם אחד שלם, בו מתקיים מתח דיאלוגי בין תמונה וטקסט: "לא מדובר בטקסט שמסביר את הצילום או בצילום שמבטא את הטקסט. הם שניהם חלק מהיצירה, בלי להשתמש אחד בשני. שניהם יחד יוצרים את השלם, בלי להסביר האחד את האחר."

פייר פאולין החל את דרכו כצלם-רחוב בגיל 20 בצרפת וחי את הפילוסופיה כדרך חיים, מזה למעלה מ-35 שנה. הוא הרצה והציג תערוכות יחיד בערים שונות ברחבי העולם: פריס, בודפשט, דבלין, בילבאו, יוהנסבורג, מומביי, תל אביב ובמקומות נוספים. עד לאחרונה היו הצילום והפילוסופיה עבורו שני ערוצים המונעים מדיאלוג פנימי העוסק בחיפוש אחר החכמה. במהלך יולי השנה, נולד הקונספט החדש של תערוכת "**פוטוסופיה**", בעקבות החיבור בין פייר לבין הצלם והאוצר **שוקי קוק**, שטבע את המושג החדש כאשר נחשף לשני הערוצים המבטאים את תפיסתו הפילוסופית של פייר, והציע לאחד ביניהם. נפגשתי עם פייר פאולין לראיון על מילים וצילומים, ובעיקר על החיבור החדש שנולד מתוך אהבת החכמה המונחת באמנויות הללו.

ראיינה: חגית
אלמקייס

צילומים:
פייר פאולין
www.photos-art.org

מפגש במוזיאון

את הסצנה הזאת לכדתי במוזיאון הבריטי בלונדון. שתי נשים ישבו לנוח לרגע במהלך ביקור באגף המצרי, והן ניצבו מול ארבעה פסלים של סכמת, אחת האלות המצריות הידועות ביותר.

שתי הנשים לא זזו, הן הרהרו בפסלים בשתיקה. וכמובן, גם הפסלים לא זזו.

נראה היה כאילו משלחות משתי תרבויות שונות נפגשות וכי כל צד ממתין שהשני יעשה מהלך, בתקווה לעורר דיאלוג מצופה, אך בלתי סביר.

מבחינה רציונלית, ההבדל בין בני האדם לפסלים הוא כה ברור, שתהיה זו פנטזיה אם נצפה לחילופי דברים כלשהם בין שתי הקבוצות.

אבל אנחנו יכולים גם לחשוב כי הפסלים, בהיותם יצירות אמנות, נובעים מתוך משהו אוניברסלי, שאינו מוגבל רק לתרבות המסוימת שאליה הם שייכים. יצירת אמנות היא תמיד ביטוי זמני, ומשוך לסביבה תרבותית מסוימת – אבל היא מבטאת אב-טיפוס נצחי – את היופי עצמו.

היופי שייך לאנושות בכללותה, לא לציביליזציה מסוימת. ממש כמו האמת, הטוב והצדק. ערכים אלה הם על-זמניים ואוניברסליים, ואינם מושפעים מהבדלים בזמן ובמרחב. כך, באמצעות האמנות, אנו יכולים לדמיין כי דיאלוג עדיין מסוגל להתקיים בין אלה מצרית עתיקה ובין שתי נשים מן המאה ה-21.

פירושו של דבר הוא, שאם המרכיבים הרבים של האנושות חולקים את אותם ערכים אוניברסליים, תמיד תהיה תקווה לכונן דיאלוג אמיתי בין אנשים מתרבויות, מסורות או דתות שונות.

באופן פרדוקסלי, נראה כי קל יותר ליצור קשר מעבר למאות שנים ומעבר למרחב, מאשר בין אנשים החולקים את אותה תקופת זמן ואת אותו מרחב. אבל איננו שואפים שיהיה לנו "קל", ועלינו לשאוף לעשות את מה שצודק, את מה שטוב, ולהתקרב אל האמת. הצורך בכך יכול להתעורר על ידי התבוננות ביופי. זהו כוחה של האמנות.

האם הפילוסופיה מסייעת לך להיות אמן טוב יותר?

"כדי שהאמנות תהיה אמנות אמיתית, ולא ביטוי של דעה אישית, האמן צריך להיות פילוסוף. להיות פילוסוף זה לא אומר שיש לך תעודה מהאוניברסיטה ללימודי פילוסופיה, אלא גישה בחיים. פילוסוף מזדהה עם המהות, שואף לערכים גבוהים. אמן שהוא פילוסוף שואף להביא את המציאות בלי הפילטר של הדעה שלו, של החושים, המחשבות, הרגשות. הוא שואף להיות כמה שיותר שקוף. האמן הוא גשר. דרך יצירת האמנות שלו, הוא מביא משהו שלא שייך לו. זה יכול להיות שירה, פיסול, תיאטרון, צילום ועוד. מה שעובר בתוך הגשר, שייך לאבטיפוס, לחיים, ונוגע גם לאחר, כי הוא לא אישי. אם זה רק אישי ואישיותי, זאת לא אמנות במובן הקלאסי. כיום יש בעולם בלבול בין יצירה שהיא אישית לבין אמנות. אנשים חוששים להגדיר מהי אמנות, ואז היא הולכת לאיבוד. בעיניי, אין בעיה ליצור יצירות אישיות, לבטא, להגיד את מה שאתה רוצה להגיד, אבל זאת לא אמנות."

למה בחרת כאמן לייצר גשר ולבטא יופי דווקא באמצעות צילום?

"מצאתי בצילום מעיין, אמצעי שמאפשר לי להביא משהו שמתחבר בצורה ישירה ועמוקה למחקר של החיים שלי. כאמן, חשוב לי שיקלטו שהיומיום הוא הרבה יותר עמוק ועשיר ממה שנתפס על ידי העיניים ברגע הראשון. הצילום מאפשר לי 'להקפיא' חלק מהמציאות ולהעמיק את ההתבוננות על הרגע הזה. יש הרבה יותר חיים ועומק ממה שנראה על פני השטח. חשוב לי לא רק להגיע לצילום טוב. אני משתמש בצילום כדי להראות שיש כל הזמן הזדמנויות ותמיד יש עניין. רק שבדרך כלל אנחנו לא בתשומת לב, אז אנחנו לא רואים."

מהו צילום אמנותי עיניך?

"צילום אמנותי נכון וטוב הוא בעיניי צילום פרדוקסלי. צילום שיש בו מתח, שמשהו בתוכו מושך והוא לא ברור עד הסוף. צילום טוב מעורר סימן שאלה, הוא כמו חידה לא פתורה שמבקשת מהאדם להישאר ולחקור, לרצות לפתור אותה. אני הגעתי לעולם הצילום כי הרגשתי שיש חידה ואני בעצמי חוקר את הפרדוקס כל הזמן."

הצילום נובע מתוכך באופן אינטואיטיבי. מה הטקסט מוסיף על הצילום?

"העניין של הטקסט נולד לראשונה לפני שלוש שנים. פתחתי בלוג צילום והתחלתי לצרף טקסט לצילומים שלי. עם הזמן גיליתי שהטקסט נולד מעצמו וכבר לא נועד להסביר את הצילום, אלא יש לו מסר משלו והצילום לעתים הוא סוג של תירוץ כדי לאפשר במה לטקסט. בחודשים האחרונים הטקסט החל לקבל יותר משמעות בשילוב עם הצילום. פתאום נוצר חיבור יותר משמעותי בין שתי המדיות. כשאני מתבונן על הצילום, יוצא מתוכי טקסט וכשאני כותב, אני מבין למה צילמתי, ואז יש לי קליטה והבנה של השלם."

איך נולד הקונספט של פוטוסופיה?

"עלה בי רעיון להפוך את הבלוג לספר וכשהגעתי לסטודיו של שוקי, הוא הציע את הרעיון של פוטוסופיה וברגע אחד זה הרגיש לי מדויק. עד היום הצגתי תערוכות של צילומים בלבד, אבל בזמן האחרון היה לי ברור שמשהו בצילום כפי שהכרתי עד היום - נגמר. ידעתי שעליי להיוולד לקונספט חדש ופתאום זה קרה במפגש עם שוקי. הוא הדליק את הניצוץ בזמן ובמקום הנכון. הבנתי שיש צילומים שפשוט חיכו לרגע הזה. היה חסר בהם משהו וזה היה טקסט. זה משהו חדש עבורי. מאז המפגש הזה, הטקסט והצילום הפכו ליחידה אחת שלמה".

מה הדיאלוג בין הצילום לטקסט הפילוסופי מילד? מה מיוחד בחיבור הזה בין טקסט לצילום, שלא יכול להתקיים לבד - רק בטקסט או רק בצילום?

"מבחינה אמנותית, העיקר זה בשילוב שלהם, במקום שבו אי אפשר עוד לפרק ולהפריד בין הצילום והטקסט. הם מייצרים יחד את השלם האחד. החיים זה תמיד השלם האחד. השילוב בין הצילום לטקסט מאפשר לי להביא את השלם, את המתח, את החידתי, את הפרדוקס ואת סימן השאלה. אני לא מתרגם את הצילום במילים, אבל מאחורי הצילום יש עניין ובטקסט אני מנסה לחקור את העניין".

יש ביטוי שאומר: "תמונה שווה אלף מילים". מה יש לך לומר על הביטוי הזה בהקשר לתערוכה ולקונספט החדש שהיא מביאה?

"בעיניי זה לא שהאחד טוב יותר או חשוב יותר מהשני. מדובר בשתי שפות שונות שעובדות בצורה אחרת עם הזמן. התמונה היא מיידית וזו שפה יותר קלה להעברת מסר, בעיקר לדור הצעיר היום. אדם רואה את הצילום בכללותו ברגע אחד. מצד שני, קשה לתפוס את המסר העמוק יותר ברגע אחד. יש לעצור ולהתבונן, להעמיק מעבר למבט הראשון. הטקסט במובן הזה יותר בהיר מהצילום. הוא מכוון למקום מאוד מסוים וגם דורש יותר זמן של קריאה והרהור. הטקסט מכוון את הצופה ומוביל אותו, כך שלא יילכד באשליה. כדי שיוכל לגלות את מה שמעבר לעין הרואה".

מה היית רוצה שיקרה לאנשים בעקבות הצפייה והקריאה של העבודות בתערוכה?

"הייתי רוצה שאנשים ייצאו מהתערוכה עם שאלה. עם תחושה שיש יותר עניין ועומק ממה שנראה על פני השטח. שיש בלתי נראה מעבר לנראה. שיש בחיים משמעות אחרת, עמוקה יותר, אוניברסלית יותר ממה שנראה על פני השטח. שלא צריך להסתפק במבט ראשון, כי המציאות עמוקה יותר. זה נכון לא רק למציאות האמנותית, אלא לחיים בכללותם. גם כבני אדם אנחנו עמוקים יותר. חשוב לי שהצופה ייצא עם אי נוחות, משהו שלא סגור עד הסוף, כדי שמשוה ייפתח בתוכו וימשיך להעסיק אותו. זהו חלק מתפקידה של האמנות. חשוב לי שהיצירה האמנותית תהיה גשר עבור הצופה אל החיים עצמם".

שמשות ירוקות

המכוסה והגלוי

במציאות, תמונה טובה בשחור-לבן מכילה מעט מאוד לבן טהור ושחור טהור, אם בכלל. בדרך כלל מופיעים בעיקר גוונים שונים של אפור.

כך זה גם בחיי היום-יום שלנו. קל לחשוב שהלבן הוא "טוב" ואילו השחור – "רע". יש החושבים שעל היופי להיות מכוסה כדי לשמרו, ואחרים יאמרו שעליו להיות גלוי כדי שכולם יוכלו ליהנות מנוכחותו. האם יש להסתיר את החזה או להראות אותו? ואם לא החזה, מה בדבר השיער? הפנים?

אני מאמין שהאמת נמצאת במקום כלשהו באמצע, כמו אותם גווני אפור בתמונה. לא הכול יש להראות, ולא הכול יש להסתיר. הפתרון יימצא, אולי, באותה תכונה אנושית הנקראת הבחנה, והמכונה גם אינטליגנציה.

שמשות ירוקות

ילד עובר בין לוחות שקופים בטיילת "מלקון", לאורך נהר גואיאס בעיר גואיאקיל, אקוודור.

נדמה שזהו עוד "רגע מכריע", כאשר הילד, שהיה בתנועה, נלכד כאשר היה בדיוק במרכזן של השמשות, והעניק לתמונה סימטריה יפה. המחשבה הראשונה שעולה היא שכמה שניות מוקדם יותר או מאוחר יותר, הילד לא היה שם.

אבל במחשבה רחבה יותר, איני יכול להימנע מלראות בילד הזה סמל לאנושות שלנו, משהו אשר, יש לקוות, יעמוד במשך מאות רבות ואלפי שנים.

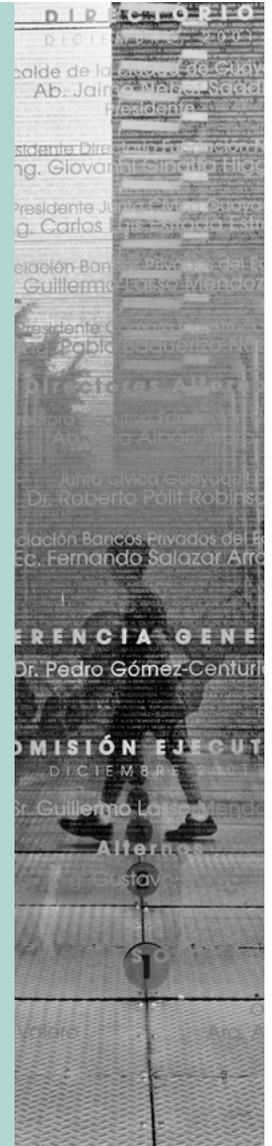
בניגוד אליו, השמשות הועמדו רק כדי להציג את שמותיהם של הכוחות הפוליטיים והכלכליים שהשתתפו בשיפוץ ה"מלקון", וכל הכוחות האלה הם זמניים; הם בוודאי ייעלמו הרבה לפני האנושות.

תצלום עשוי לחשוף יותר ממה שהוא מראה במבט ראשון. בעיניים שונות יהיו לו פרשנויות שונות, כמו סמל, כיוון שהוא מכיל רבדים רבים. כפי שכתב הסופר וההרפתקן הצרפתי, אנטואן דה סנט אקסופרי בספרו "הנסיך הקטן": הדבר החשוב הוא לעולם סמוי מן העין.

הנוכחות האמנותית והפילוסופית של תצלום איננה נמצאת ברובד הנראה לעין. כדי להגיע אליו יש צורך להעמיק, העד להיכנס אל הבלתי נראה. כאן, בלב התצלום, ניתן למצוא משמעות אחרת. אבל כדי לתפוס אותה, על האדם לכבוש את לב המבוך שבתוכו ולמלא אותו באור. עלינו לפסוע בעקבותיו של תזאוס, הגיבור שהגרזן שלו הפך ללפיד של אש לאחר שהרג את המינוטאור, במיתוס המינואי.

המינוטאור הוא אותו חלק של עצמנו, שאינו מאפשר לנו לפרוש את כנפינו ולהיות בני אנוש אמיתיים.

הריגתו מאפשרת לנו להביא אור אל תוך החושך, וכך לראות את הסמוי מן העין, להיות חופשיים מאשליות המערה, מאשליית הארעיות. ברגע זה הופכות השמשות הירוקות להיות שקופות וזכות, וכל מה שנותר הוא הילד, העתיד של האנושות שלנו.

שוקי קוק, אוצר התערוכה, על יצירתו ותערוכתו של הפילוסוף פייר פאולין

הפוטוסופיה היא חיבור בין עולם הטקסט לעולם הצילום, המייצר חוויה חדשה ושלמה, כך שאף אחד מהעולמות הללו כבר לא עומד בפני עצמו.

המציאות בשחור-לבן, חומר בסיסי, מתחברת עם הראשוניות המחשבתית, הפילוסופית. החיבור בין הצילום לטקסט פותח אופק קונספטואלי חדש, מניח את היצירות יחד לכדי חוויה אחת שלמה – ומרגע החיבור ביניהן נוצר שלם והפרדה לא מתאפשרת.

יצירתו של פייר נעה במרחב בין הנראה והנקרא. כאוצר, חיפתי מושג חדש שישייך את שני השדות הללו, צילום וטקסט פילוסופי, לכדי מוצג אחד. הצילום של פייר חזק ומשמעותי. הוא מביא נקודת מבט אנושית המוליכה את המתבונן אל עמקי חוויותיו וסמליו שלו.

הפילוסופיה של פייר חכמה מאוד, מתחכמת ומסבירה במילים פשוטות חוויות ומצבים עמוקים מאוד. הטקסטים הללו מלאי עוצמה בפני עצמם, אבל יחד עם הדימויים הוויזואליים, הם הופכים לאור צהוב מהבהב, המחדד את החושים שלנו. יש באיחוד הזה עוצמה שמעוררת אדם לחשוב ולהתבונן. השילוב לוקח את המתבונן אל תוך חוויה עמוקה של אנושיות ורגישות.

פייר מביא בתערוכה זו קבוצת עבודות שמעוררת מחשבה מהכיוון שגם אני מתחבר אליו: אנושיות, חמלה, אהבת אדם וגם ביקורת פוליטית על המצב שאנחנו נמצאים בו כיום בעולם. הרצון לעולם ראוי יותר עבור בני האדם עובר כחוט השני בין כל העבודות. הוא מנוסח בדיוק רב, מאיר ומעיר. זהו ניסיון להשפיע, להעביר מסר ולהתוות דרך באמצעות האמנות.

כצופה, זה לא משנה לי מה קדם למה, הצילום או הרעיון הפילוסופי. כל אחד מהם ודאי עומד בזכות עצמו, אך יחד משמעותם כפולה ופותחת בפני המתבונן אפשרות לדיאלוג פנימי עם מחשבותיו וסמליו. חייו של פייר כפילוסוף משפיעים על בחירת נושא צילומיו, על זווית המבט ועל התרגום הוויזואלי של המצוי בקדמת עדשת מצלמתו, לכדי אמירה אישית משלו.

"פוטוסופיה" היא לא תערוכה מוזיאלית, אלא תערוכה חברתית. המסר הוא שחשוב בתערוכה הזאת. המטרה היא שאנשים יקראו היטב את הטקסטים שלו ויחוו אותם לעומק, יחד עם עוצמת הדימויים שמפעילים עולם אסוציאטיבי נוסף.

התערוכה היא ניסיון להשפיע לטובה על אנשים דרך זווית צילום מיוחדת ותפיסת עולם פילוסופית. המטרה של שנינו בתערוכה זו היא להעיר ולהאיר. כולי תקווה שהתערוכה תשפיע בגדול.

תערוכת "פוטוסופיה" תיפתח ב- 14.12.17 בסטודיו שוקי קוק, רחוב רוחמה 11, תל אביב-יפו, ותינעל ב- 14.1.2018.

שוקי קוק
צילום:
אנטון שסטקוב

עקרונות אקרופוליס החדשה

אקרופוליס החדשה הינה ארגון לפילוסופיה מעשית כדרך חיים, אשר הוקם בשנת 1957 בארגנטינה ופועל כיום בכ-60 מדינות ברחבי העולם. אקרופוליס החדשה אינה שייכת לשום דת, אינה מעורבת בפעילות פוליטית וכל אדם יכול לקחת חלק באופן חופשי בפעילויותיה.

קידום אידאל של אחווה בינלאומית המבוססת על כיבוד המעלות האנושיות, ללא הבדל של גזע, מין, תרבות, דת, מעמד סוציאלי וכדומה.

טיפוח אהבת החכמה דרך הלימוד ההשוואתי של הפילוסופיות, הדתות, המדעים והאמנויות, במטרה לקדם את הידע על האדם, על חוקי הטבע ועל חוקי היקום.

פיתוח הטוב ביותר שבפוטנציאל האנושי, תוך קידום הגשמת האדם כפרט ושילובו בחברה ובטבע כגורם אקטיבי ומודע, למען שיפור העולם.

פילוסופיה

תוכנית לימודים אחידה בכל סניפינו ברחבי העולם שמקורה בלימודים שהתקיימו בבתי ספר של חכמה בתקופות שונות בהיסטוריה.

תרבות

אנו יוצרים אמנות ועוסקים בה ככלי ע"מ לגעת בלבותיהם של האנשים, לעורר ולהזכיר לאדם מיהו ומה הוא יכול להיות.

התנדבות

קבוצת המתנדבים שלנו מקיימת פעילויות למען הסביבה והקהילה, המתבססות על ערכי הנדיבות, הסובלנות והאחוה. גם מי שאינו חבר באקרופוליס מוזמן להצטרף לפעילויות השונות.

סניפים בישראל

באר שבע
עולי הגרדום 12
054-5826732

חיפה
אלחנן 16
04-8381610

ירושלים
שבטי ישראל 24
מוסררה
02-6221399

כפר סבא
וייצמן 89
09-7665799

כרמיאל
ערבה 9
054-2182202

קרית
דפנה 3א' קרית ביאליק
04-8402660

ראשון לציון
תרמ"ב 22
03-9561002

תל אביב
סלומון 7, קומה 1
ליד רח' הרכבת
03-5104426

www.newacropolis.org.il
info@newacropolis.org.il